

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Onderwijs, klacht en conflict [p.4]

Gereformeerde Gemeente Dinteloord

10/12/2015
jaargang 94

nr **11**

Na een 'politieke rede' van ds. G.H. Kersten en ds. P. Zandt ontstaat er in 1928 in Dinteloord een (lees)gezelschap. In april 1929 wordt dit gezelschap reeds tot zelfstandige gemeente geïnstitueerd. Na ruim twee jaar in een garage van Gebroeders Verhagen aan de Molendijk bijeen te zijn gekomen, betreft men in 1930 een nieuw kerkgebouw aan de

Wilhelminaweg. Als de gemeente in 1953 in tweeën scheidt, verhuizen de 'synodalen' naar een zaaltje van de Gereformeerde Kerk. In 1964 verrijst er een nieuwe kerk aan de Westgroeneweg en in 1982 wordt de huidige 'Maranathakerk' (met 177 zitplaatsen) in gebruik genomen. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 128.

Een toegerust volk

De Volheid des Tijds wordt gekenmerkt door voorbereidingen. Wat in de hemel is uitgedacht, moet op aarde voorbereidend worden uitgewerkt. Het is God Zelf Die deze voorbereidingen treft. Hij gebruikt daar mensen voor, zoals Johannes de Doper.

*Om den Heere te bereiden een toegerust volk.
Lukas 1:17b*

Maar naast een weg voor de geboren Koning der Joden bereidt Johannes de Heere ook een toegerust volk. Die bereiding is wel nodig. Want wie is er van zichzelf bereid de Koning der Koningen te ontmoeten? Hier komt een Adventsvraag wel heel indringend op ons af: kúnt u de komende Koning wel ontmoeten? Soms worden mensen, jong of oud, plotseling geroepen om voor Hem te verschijnen. Zij moesten ineens voor God staan. Waren ze bereid? Laten we deze vraag niet zomaar naast ons neerleggen. Bent u, ben ik bereid? Zo komt de noodzaak van Adventsvorbereiding en de weg waarlangs dat plaatsvindt vanuit de tekst op ons af.

Het volk dat wordt toebereid is niet het bezit van Johannes. Hij is slechts de vriend, de wegbereider, de heraut. Er staat: *“om den Heere te bereiden...”* Het woord voor Heere is hier ‘Kurios’, God, de Bezitter van al het geschapene. Dat ziet hier op de Vader, alsook op Christus, Die de bruid reeds ontving in de stilte der eeuwigheid, uit de hand van Zijn Vader. *“Zij waren Uwe en Gij hebt Mij dezelfde gegeven.”* Christus gaat die bruid nu kopen en daarna als vrucht op Zijn werk vinden op het vlakke des velds, wentelend in hun geboortebloed. Hij zal haar als vrucht op Zijn middelaarswerk, vinden in de woestijn en in de woeste huilende wildernis. *Hij zal hen rondom voeren en onderwijzen en bewaren als Zijn oogappel.* Het is dat volk dat moet worden toebereid. Dit is een

ds. H. Hofman,
Dordrecht

allertederst maar ook onwederstandelijk werk. Als een vuurbrand moeten ze uit het vuur worden gerukt, getrokken met mensenzelen, met touwen der liefde.

Waar was dit volk in de volheid des tijds, rondom de geboorte van Christus? Jazerker, ze waren er! Denk maar aan Jozef en Maria, Simeon en Anna, en aan allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten (Lukas 2:38). De vraag dringt zich op waar ze vandaag zijn. U vindt ze nog, ook vandaag. Het is dat volk waar genade verheerlijkt wordt op rechtsgronden. Zij krijgen oog voor de heerlijkheid van de toekomstige wereld. In hun leven hebben de verschrikkingen van de wet plaats gemaakt voor de vertroosting van het Evangelie. In de Volheid des Tijds gebruikte de Heere daar de bediening van Johannes de Doper voor. Het is vandaag niet anders. Kohlbrugge verwoordt het zo: ‘Moeten velen of moet een enkele tot Christus gebracht worden, zo is het noodzakelijk, dat er iemand vóór Christus uitga, die Hem den weg bereide in onze harten. Dat doet hij door den één’ in zak en as te werpen, en den ander’ die in zak en as nederzit, te prediken: ‘Hef uw hoofd omhoog en houd op met wenen! Na mij komt Hij, ja, Hij is er reeds, de ware Heiland, uw Trooster, onder Wiens vleugelen gij genezing hebt van al uwe krankheden.’

Ook in de Adventstijd gaan de boodschappers opnieuw uit om de weg te bereiden voor de komende Koning. Nu voor Zijn tweede komst op de wolken. Is Christus u de enige Hoop der zaligheid geworden? Als vriend van de Bruidgom stond Johannes klaar om de wacht des Heeren waar te nemen. Zondaren werden van hem gedoopt in de Jordaan, belijdende hun zonden. Mensen die het voor God zo hopeeloos verzondigd hadden. Mensen voor wie het er zo uitzichtloos voor stond. Mensen bij wie de Gods bemoeienis een wonder is geworden. Johannes luisterde om de stem van de Bruidgom te mogen vernemen, maar ook om die stem door te geven! Dat is die boodschap van goede tijding voor slechte mensen. Zie Jesaja 61:1-3. Als zielenherder worstelde hij om hun behoud. Als vriend van de Bruidgom verheugde hij zich als hij, ziende op Jezus, zondaren heen zag gaan tot het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt. Als dat nu

In dit nummer

5 De gouden keten van het heil [5]

8 Wat betekent de classis voor ons?

20 Zijn Adam en Eva tegelijk geschapen?

- 2** Een toegerust volk
- 3** Het Schatboek [48]
- 4** Onderwijs, klacht en conflict
- 6** Vier eeuwen catechismusprediking [7]
- 7** Even maar...
- 9** Gereformeerde Gemeente Enkhuizen 150 jaar
- 10** Een jonge moeder over vaccinvrij opgroeien
- 11** Het merg van het Evangelie [9]
- 12** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 13** Presentatie Levend Woord, dagboek bij de Bijbel
- 14** Kerkdiensten

Het Schatboek [48]

Zondag 46: De aanhef van het gebed des Heeren

maar gebeurt, ook anno 2015, is deze mijn blijdschap vervuld.

Zo is dat toebereide volk gekomen. Kom, leg uw hart er eens naast. Kent u de gangen? We noemen er enkele, tot slot. Een toebereid volk is een volk dat kennis heeft ontvangen aangaande de aankondiging van de komende Koning. Zij hebben Zijn Woord gehoord en het door genade geloofd. Er is ernst genomen met de boodschap. De nodiging om tot Hem uit te gaan is niet naast zich neergelegd. Vanwege de kracht van de Heilige Geest Die Zich paart aan de boodschap, letten zij op alles wat er van de komende Koning gezegd wordt.

Johannes luisterde om de stem van de Bruidegom te mogen vernemen, maar ook om die stem door te geven! Dat is die boodschap van goede tijding voor slechte mensen.

Daarom week Simeon niet van de tempel. De Heilige Geest drong hem daar te zijn waar verwachting was. Zij leren zoveel van Hem dat, hoewel Hij geen gedaante noch heerlijkheid had als zij Hem aanzagen, Hij toch zo beminnelijk en dierbaar is. Dat komt omdat er enige zelfkennis, enige Gods-kennis en enige Christus-kennis is gekomen. Noem het op z'n minst een zaligmakende betrekking op Hem. Een toebereid volk verleent de komende Koning plaats en oor om Zijn gehele Middelaarsbediening uit te voeren. Zij geven zich gul en geheel aan Hem over, met lot en weg, met alle zonden en schuld. Zij hebben ten slotte grote eerbied en hoogachting voor Zijn gehele Middelaarswerk. Met gewillige gehoorzaamheid buigen zij onder Zijn wijs beleid en wil. Met deze voorbereiding is de Heilige Geest nu nooit klaar, en daarom dat toebereide volk ook niet.

Lezer, voegt u daar waar het voorbereiding is. Voegt u daar waar het plaatsmakende werk van Christus wordt gepredikt. Voegt u bij de Godsgezinden, ge mocht er Jezus nog eens vinden. Gezegende Adventstijd toegewenst!

Uit: Zondag 46;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

De aanhef

Het gebed des Heeren bestaat uit drie delen: de aanhef, zes beden en het besluit. De aanhef is: 'Onze Vader, Die in de hemelen zijt.'

Deze aanhef heeft twee delen:

1. De waarachtige God wordt aangesproken met de woorden: 'Onze Vader.'
 2. Hij wordt als volgt beschreven: 'Die in de hemelen zijt.'
- Zo heeft Christus ons geleerd ons gebed in te leiden, omdat God met de verschuldigde eer en eerbied aangeropen wil worden. Deze eer bestaat in ware kennis, vertrouwen en gehoorzaamheid. De gehoorzaamheid omvat ware liefde, vreze, hoop, ootmoed en lijdzaamheid.

Onze Vader

God is de Vader van de mensen op tweeërlei manier:

In het *algemeen*: van alle mensen, omdat Hij de Schepper en Onderhouder van alle mensen is.

In het *bijzonder*: van de gelovigen alleen, van wie Hij de Vader genoemd wordt, omdat Hij:

- Hen, toen zij dood waren in hun zonden, door Zijn Woord en Geest wedergeboren en levend gemaakt heeft (Joh. 1:12-13; Jak. 1:18; 1 Petr. 1:23).
- Hen, omwille van Christus, Zijn eniggeboren Zoon, uit genade tot Zijn kinderen en erfgenamen geadopteerd of aangenomen heeft (Éf. 1:15; Rom. 8:15).
- Tegenover hen vaderlijk gezind is, hen liefheeft, en zorg voor hen draagt, zoals een vader zijn kinderen doet (Ps. 103:15; Matth. 7:11; 20:9).

De heilige Drie-eenheid

De Naam 'Vader' wordt hier verstaan van het Wezen Gods, evenals de Naam 'God' wanneer die Naam tegenover de schepselen gesteld wordt. Want de waarachtige God, Die wij aanroepen, noemen wij Vader ten opzichte van de schepselen. En Deze is niet alleen de Persoon van de Vader, maar ook de Persoon van de Zoon, Die Jesaja 'Vader der eeuwigheid' of 'eeuwige Vader' noemt (Jes. 9:5), en de Persoon van de Heilige Geest.

En laten we toch inderdaad zeggen dat de Naam 'Vader' gebruikt wordt voor de eerste Persoon in de heilige Drie-eenheid, en dat daarmee de Persoon van de Vader aangeropen wordt. Maar hieruit volgt niet dat de Zoon en de Heilige Geest van de aanroeping uitgesloten worden. Want als in de uiterlijke werken en in de dienst van God één Persoon in de Drie-eenheid genoemd wordt, worden de andere Personen niet uitgesloten.

De Zoon kan niet uitgesloten worden van de aanroeping, en daarom ook niet van de Godheid. De Vader kan niet aangeropen worden, of men denkt ook aan de Zoon. En beiden zijn niet zonder hun Geest. Ja, wij zijn door de Heilige Geest kinderen Gods geworden in de Zoon, waarom Hij ook 'de Geest der aanneming tot kinderen' genoemd wordt (Rom. 8:15).

In de hemelen

Hoewel God door Zijn oneindig Wezen overal tegenwoordig is, getuigt de Schrift toch dat Hij in het bijzonder in de hemel is en woont, omdat Hij daar heerlijker is dan in deze wereld, en Zichzelf daar onmiddellijk openbaart.

Omdat Hij onze Vader is, wil Hij, en omdat Hij de Heere des hemels, dat is: de hemelse en almachtige Vader is, kán Hij ons ook alle goederen geven die nodig zijn en tot zaligheid dienen.

Onderwijs, klacht en conflict

Het is misschien niet direct een onderwerp voor ons kerkblad. Toch zullen meerdere lezers - als werknemer, ouder of leerling - dit onderwerp met pijn herkennen. Het kan immers weleens een tijd rustig zijn op school, maar het tij kan zomaar keren en dan is er spanning en verwarring. Had het voorkomen kunnen worden? Hoe moet erop worden ingespeeld? Een enkele gedachte om klachten en conflicten te voorkomen of op een juiste wijze te begeleiden.

Werkgroep
Onderwijs van het
Deputaatschap KGJO
Reacties mailen aan:
PKieviet@gypschool-
scherpenisse.nl

De oorzaken van extra spanning in het onderwijs zijn divers: het teruglopend aantal leerlingen (er moet dan fors bezuinigd worden); verschillen van mening op pedagogisch gebied; verschillen over identiteitszaken; een ontevreden ouder, leerkracht of leerling en dergelijke. Hoe merken we dat er spanning is? Dan is er veel onderling gepraat. Verschillen worden niet mét de betrokkenen besproken. Enkele personeelsleden of ouders domineren. Er heerst ontevredenheid. De gezagsverhoudingen worden genegeerd. De lezer zal deze rij met eigen voorbeelden kunnen aanvullen.

Wat is de bron, waaruit zoveel spanning en ellende voortkomt? Het is onze afval van de Heere, waardoor de gebrokenheid op alle terreinen van het leven diepe sporen nalaat. En de duivel gaat nog steeds rond om, waar het ook maar mogelijk is, te verstoren en te verwarren.

Dat er problemen zijn in het onderwijs mag ons niet bevreedden. Helaas zijn ze soms niet te voorkomen. Gebeurtenissen en relaties zorgen nogal eens voor spanning. Wel is het - menselijk gezien - belangrijk hoe erop gereageerd wordt. Dat vereist wijsheid, inzicht, tact en geduld. Wat een voorrecht, als de Heere mensen op verantwoordelijke plaatsen zet en bekwaamheden schenkt om op een verstandige manier met problemen om te gaan.

Een open verhouding is nodig om op school een probleem aan de orde te stellen. Ervaren ouders een lage drempel om met leerkrachten te spreken? Is er een lage drempel voor het personeel om met de leiding te spreken? Als er gezamenlijk heldere afspraken gemaakt zijn, kan dat helpen problemen te voorkomen. Zulke afspraken zijn meestal in de schoolgids of in een intern document van beleid te vinden.

Komt men met een klacht, dan is het vaak beter om direct, in het beginstadium dus, de zaak aan te pakken. Lang wachten brengt in de meeste gevallen schade toe en de ervaring leert dat de tijd niet alle wonden heelt. Hoe sneller men inspeelt op een klacht of een probleem, hoe beter het is. Zo voorkom je het vastroesten van meningen en opvattingen met alle gevolgen van dien. Zowel voor leidinggevenden als voor leerkrachten ligt hier een belangrijke taak. Problemen die niet besproken worden, woek-

ren voort en ontwikkelen zich tot hardnekkige conflicten.

Er schijnt - helaas - in het voorkómen en het oplossen van een probleem tussen een reformatorische en een niet-reformatorische (christelijke) school nauwelijks verschil te zijn. We zouden toch van bestuur, directie, personeel en ouders wel mogen verwachten dat men luistert naar de woorden van God, zoals: 'Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zo roemt en liegt niet tegen de waarheid. Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en boze handel' (Jak. 3:14 en 16).

Hoe communiceren we met elkaar? Dat is een belangrijke vraag. E-mailen, sms-en, whats-appen of bellen is in spanningsvolle situaties af te raden. Daaruit is al veel narigheid voortgekomen. Veel beter is het om zo snel mogelijk met elkaar in gesprek te gaan. Daar kun je erg tegenop zien. Soms is het mogelijk om een ander mee te vragen, maar dat moet dan wel met toestemming van beide partijen. Salomo zegt: 'Die antwoord geeft, eer hij zal gehoord hebben, dat is hem dwaasheid en schande' (Spr. 18:13) en 'Hoe goed is een woord op zijn tijd' (Spr. 15:23).

Ouders, spréék met de leerkrachten; leerkrachten, stel u open voor de ouders. Leerkrachten, spreek met leidinggevenden. Leidinggevenden, stel u open voor een gesprek. Bestuurders, ga niet in gesprek met ouders of personeelsleden. Verwijs naar de persoon met wie het gesprek moet plaatsvinden.

Elkaar vergeven is zeker niet
vanzelfsprekend. Maar wel
Gods eis en... gave.

Wanneer het probleem groter wordt en de standpunten zich verharden, kan men meestal niet zonder externe hulp. Een derde partij is nodig om te bezien of herstel mogelijk is. Helaas blijkt uit de praktijk dat dit niet altijd mogelijk is. Dan moet soms een leerling de school verlaten of een personeelslid ontslagen worden. In zulke situaties zoekt men ernaar om op een 'goede' manier uit elkaar te gaan. Als dat niet mogelijk is, kunnen de betrokkenen blijvend beschadigd raken. Elkaar vergeven is zeker niet vanzelfsprekend. Maar wel Gods eis en...gave.

De gouden keten van het heil [5]

De vijfde schakel: heerlijkmaking

We kijken nog eenmaal naar de gouden keten des heils. We hebben al gelet op verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking en heiligmaking. We staan ten slotte stil bij de heerlijkmaking, de vijfde schakel in de heilsorde zoals Paulus die beschrijft in Romeinen 8:29-30.

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Op hun aardse pelgrimsreis mogen Gods kinderen soms een ogenblik rusten. Ja, ze krijgen weleens een voorsmaak van de eeuwige gelukzaligheid. Heel treffend weet Bunyan dit te verwoorden in de "Christenreis". Zo wijst hij op de Lieflijke Bergen, vanwaar de pelgrims door de verrekijker van het geloof een blik mochten werpen op de hemelse Godsstad. Het beste zou echter nog komen. Maar eerst wachtte hen een nieuwe beproeving.

Door de Doods-Jordaan

Wanneer Christen en Hopende het einde van hun tocht bereiken, moeten zij een brede rivier oversteken. Waar ze ook kijken, nergens is een brug te zien. Is er geen andere weg naar het Nieuwe Jeruzalem? Nee, die is er niet. Alleen Henoeh en Ella hoefden niet in dit water af te dalen. Hoe diep is de rivier? De pelgrims krijgen een merkwaardig antwoord op deze vraag. Als hun geloof sterk is, zal het water ondiep zijn. Als hun geloof echter zwak is, zal het diep zijn.

Christen begint te vrezen en te beven. Hoewel deze begenadigde man meer geoefend was dan Hopende, kan hij het thans niet met zijn vorige bevindingen doen. Een grote duisternis valt op hem. Zonden die hij vóór en na zijn bekering heeft bedreven, komen met dubbele kracht terug. Hij kan maar één ding denken: ik zal moeten verdrinken in het zicht van de haven! Al probeert Hopende het hoofd van zijn vriend boven water te houden en hem te bemoedigen, het is allemaal tevergeefs. Pas als Christen de stem van zijn Meester hoort, verandert alles. Hij ziet de Heere Jezus weer! Nu krijgt hij grond onder zijn voeten.

Bij de Doods-Jordaan horen Gods kinderen soms honden blaffen die ze nooit eerder hebben horen blaffen. Toch zal de Heere hen niet verlaten. Niet één van Zijn schapen kan uit Zijn hand worden gerukt (Joh. 10:28). Ja, soms mag de meest ongelovige weleens komen tot de heerlijkste belijdenis (Joh. 20:28).

Thuis in het Nieuwe Jeruzalem

Aan de andere zijde van de rivier worden Christen en Hopende opgewacht door engelen. Onder bazuingeschal en psalmgezang worden ze opgevoerd naar de hemelstad. Als ze hun getuigschrift hebben laten zien, worden ze tot de Koning geleid. Eeuwige blijdschap is nu hun deel. Zal dat ook ons deel zijn?

De ware pelgrims zullen thuiskomen in het Nieuwe Jeruzalem, ook al hebben zij hier te kampen met duizend vrezen en tienduizend vijanden. John Bunyan wist dat uit eigen ervaring. Ooit heeft hij gezegd dat alle hemelklokken zullen luiden als hij zou mogen binnengaan. Hij kende zichzelf als de grootste der zondaren. Geeft u hem dat gewonnen?

Naar de hel vanaf de hemelpoort

Wie nu verwacht dat de "Christenreis" ten einde is, vergist zich. Er volgt nog een klein stukje. Immers, niet lang na de thuiskomst van de twee pelgrims bereikt ook meneer Onkunde de doodsrivier. Zijn reis had een ander begin. Hij was niet door de poort gekomen, maar over de muur geklommen. Hij wist ook niets van een persoonlijke openbaring van Christus aan zijn ziel. Boos was hij geworden toen Christen en Hopende daarnaar vroegen.

Nu hij bij de rivier komt, lijkt het allemaal best mee te vallen. Vlot en gemakkelijk wordt hij overgezet door veerman IJdele Hoop. Vreemd genoeg staat niemand hem op te wachten aan de overkant. En als de engelen hem bij de poort van de Godsstad vragen naar een getuigschrift, kan hij geen enkel antwoord geven. Daarop binden ze hem en voeren hem weg naar de eeuwige rampzaligheid.

Op deze aangrijpende wijze besluit Bunyan zijn boek. Hij schrijft: 'Toen zag ik dat er een weg naar de hel is, zowel bij de hemelpoort vandaan als vanuit de Stad Verderf. Een mens kan het ver brengen, ook in de godsdienst. Maar als het begin niet goed geweest is, zal ook het einde niet goed zijn. Hoe is dat bij ons? Is God begonnen, of zijn we zelf begonnen?'

De gouden keten van het heil getuigt van het soevereine Godswerk. Van Hem Die de Eerste en de Laatste is. De Eerste in Zijn verkiezende en opzoekende liefde, maar ook de Laatste in Zijn bewarende en onfeilbare trouw. Daarom blijft er maar één ding over: 'Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen!'

(slot)

Vier eeuwen catechismusprediking [7]

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

In de catechismusprediking ziet dr. W. Verboom twee lijnen, waarvan de tweede volgens hem afwijkt van de Catechismus zelf. In de vorige artikelen kwamen we tot andere conclusies. We willen nu naar een verklaring kijken waarmee Verboom instemt. Zo kunnen we beoordelen of de door hem gecreëerde tweedeling terecht is.

Verboom staat voor een verbondsmatige uitleg van de Heidelbergse Catechismus. Daarin is het kind een gelovig kind dat zich op de weg tussen doop en avondmaal de inhoud van het geloof eigen maakt. In dat geloof belijdt het kind de drie stukken van ellende, verlossing en dankbaarheid. Deze drie stukken zijn dan niet de orde waarin de Heere werkt en plaats maakt voor Christus, maar de drie kernen van de enige troost, waarvan het kind belijdenis aflegt. Wedergeboorte is in deze uitleg niet de levendmaking van een geestelijk dode zondaar, maar staat voor de hele weg van de vernieuwing van het leven, die de Heilige Geest belooft in de doop. Een andere uitleg van de Catechismus wijkt voor Verboom af van de oorspronkelijke bedoeling.

Heidelberg

Bastingius

Als eerste vertegenwoordiger van deze verbondsmatige uitleg noemt Verboom de predikant Jeremias Bastingius. Hij kreeg van de Synode van Middelburg (1581) de opdracht om een verklaring van de Catechismus te maken. In 1588 verscheen het werk in het Latijn, drie jaar later in het Nederlands. Daarmee was het de eerste verklaring van de Heidelberger van een Nederlander en tevens een uitleg met een officieel kerkelijk karakter.

Vinden we bij Bastingius inderdaad een verbondsmatige uitleg van de Catechismus, met de door Verboom gegeven uitleg van de drie stukken en de wedergeboorte? Verboom haalt enkele zaken uit Bastingius aan en concludeert: 'Bastingius gaat heel onbevangen in op de psychologische kant van de kennis van de drie stukken. Hij gebruikt dan ook het beeld van de zieke, die geen medicijn nodig heeft als hij geen weet heeft van zijn ziekte. Maar om door dit beeld niet op het verkeerde been gezet te worden, namelijk dat we de drie delen chronologisch zouden opvatten, zegt hij er veelbetekenend bij dat we zonder nu door de kennis van onze ellende verootmoedigd en verslagen zouden zijn, als ons niet tegelijk de uitkomst aangewezen wordt...'

Zieke

Ik denk dat Verboom in Bastingius meer leest dan deze predikant zelf heeft geschreven. Bastingius is er glashelder over dat een zondaar die zijn ellende niet kent, niet naar Christus verlangt. Het beeld dat hij gebruikt over de zieke is niet psychologisch, maar bijbels! Bastingius verwijst zelf uitdrukkelijk naar Jesaja 55:1.

In de uitleg van Verboom lijkt het erop dat Bastingius zich haast om het beeld van de zieke en het medicijn te nuanceren, want anders zouden we er de verkeerde kant mee opgaan en denken dat de Heidelberger het eerste stuk, de ellendekennis, vooraf laat gaan aan de verlossing.

Naar mijn overtuiging is hier sprake van een cirkelredenering. Verboom wil niet dat de orde van de drie stukken inderdaad een orde is die beleefd wordt. Dit tégen de tekst van de Catechismus in en de uitleg van de drie stukken door Ursinus zelf. Vervolgens wil Verboom dat Bastingius met zijn interpretatie van de catechismus meegaat, terwijl Bastingius juist duidelijk is over de noodzakelijkheid van de ellendekennis voorafgaand aan het geloof in

Kanttekeningen van goud

Christus. We laten hem zelf aan het woord, woorden die Verboom in zijn boek niet opneemt: 'Nu komen wij tot de verklaring van het eerste deel van de Christelijke leer, van de ellende van de mens, welke - zoals gezegd is - vooreerst van node is te weten, om zo voortaan tot de kennis van de enige troost en de vruchten daarvan gebracht te worden.'

Daartoe gebruikt de Heere volgens Bastingius de wet als een spiegel om de onreinheid en de zonde te leren kennen, opdat een zondaar beschaamd en verootmoedigd de toevlucht neemt tot de troon van Gods genade.

Doodstaat

Ook wat Verboom schrijft over de wedergeboorte bij Bastingius klopt naar mijn mening niet met wat Bastingius daarover schrijft. Met een verwijzing naar onder meer Éfeze 2:1 en 5 is hij er helder over dat wedergeboorte een opwekking uit de geestelijke doodstaat is, wat inderdaad tot uiting komt in een gehele vernieuwing van het leven. Helaas haalt Verboom in zijn boek zulke heldere uitspraken van Bastingius (weer) niet aan. Concluderend menen we dat Verboom Bastingius teveel naar zich toe haalt om steun te krijgen voor zijn interpretatie van de Heidelberger. Graag wil ik mezelf op dit punt ook een spiegel voorhouden. Lezen we niet te vaak in een auteur wat we erin *willen* lezen? Slaan we over wat ons minder uitkomt? Ik loop dit gevaar. Laten we elkaar hierin opscherpen.

(wordt vervolgd)

Vraag: Hoe voert God Zijn besluiten uit?

Antwoord: God voert Zijn besluiten uit in de werken van de schepping en voorzienigheid, volgens Zijn onfeilbare voorkennis en de vrije en onveranderlijke raad van Zijn eigen wil.

DE GROTE CATECHISMUS
VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden',
Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Een paar zaken moeten voor jong en oud helder blijven. De tekst van de Heilige Schrift in de oorspronkelijke Bijbeltaal is door de Heilige Geest geïnspireerd. Een vertaling is dat niet. Die blijft subjectief. Dan gaat het er om of wij in het subjectieve van de vertalers vertrouwen kunnen hebben. En dat hebben we in onze Statenvertalers. Van ganser harte! Daarbij hebben deze godzalige en deskundige vertalers rekenschap gegeven van hun vertaalkeuzes: want tussen de brontaal (niet meer gesproken Bijbels Hebreeuws en Grieks) en de doeltaal (het nog steeds gesproken Nederlands) is een moeilijke weg af te leggen. Dat vraagt om eerbied en zorgvuldigheid. Vandaar de kanttekeningen. Die vormen geen (onder)deel van de geïnspireerde Bijbeltekst. We moeten dus ook niet doen alsof dat wél zo is. Ook al achten we die hoog, maar die zijn onderscheiden van onze betrouwbare vertaling, laat staan de oorspronkelijke Bijbeltekst. Deze kanttekeningen zijn - en blijven - onze aandacht meer dan waard. Dan denken we bijvoorbeeld aan de kanttekeningen bij Hooglied en de Romeinenbrief. We moeten echter wel zo eerlijk zijn om toe te geven, dat er ook wel eens kanttekeningen zijn die we geargumenteed helaas niet kunnen volgen. Met name bijvoorbeeld in het laatste Bijbelboek de Openbaring aan Johannes. Dat doet aan ons respect voor deze betrouwbare en diepgaande uitleg bij de Schrift natuurlijk niets af. Twee voorbeelden van 'kanttekeningen van goud', die met veel andere uitgebreid zouden kunnen worden.

U zou het zelf eens nauwkeurig moeten nalezen in 1 Kor. 11. Het gaat daar om de avondmaalspraktijk in de gemeente van het Nieuwe Testament. Paulus heeft daar bijzonder licht in ontvangen en geeft dat door aan de kerk der eeuwen. Het gaat vooral over de noodzaak en de inhoud van de zelfbeproeving. Het zelfonderzoek dat in die tijd veel te wensen overliet. Tot persoonlijke duisternis en onlosmakelijk daaraan verbonden gemeentelijke schade: 'Daarom zijn onder u vele zwakken en zieken; en velen slapen' (vers 30). Een onschriftuurlijke avondmaalspraktijk blijkt enorm kwalijke gevolgen te hebben voor héél de gemeente. Zou dat nu niet meer waar zijn, denkt u? In dit verband schrijft Paulus: 'zo dan wie onwaardig eet en drinkt...!' (vers 27).

En nu daarbij onze kanttekenaren in nummer 71: 'dat geschiedt wanneer de personen niet recht gesteld zijn, die ten Avondmaal gaan, zijnde:

- óf openbare ergerlijke mensen, die ook daarvan moeten geweerd zijn,
- óf bedekte huichelaars, en in twist staande met hun naaste, en met haat, nijd, (geld)gierigheid en ongerechtigheid beladen,
- óf ook wanneer de gelovigen zelf zich daartoe niet behoorlijk hebben bereid,
- óf met behoorlijke aandacht het niet nuttigen!

Zegt u zelf, kan eerlijker en praktischer met zielen worden omgegaan dan in deze kanttekening? Nog een dergelijk voorbeeld van goud. Bij de apostolische vermaanwoorden 'maar de mens beproeve zichzelf en ete also...' (vers 28) schrijven onze vaders in kanttekeningnummer 73: 'dat is, onderzoekte zijn gemoed en consciëntie,

- of hij ook in zijn hart gevoelt een recht leedwezen en droefheid over zijn zonden
 - alsook een vast geloof en vertrouwen op de verdiensten van Jezus Christus,
 - en daarenboven een ongeveinsd voornemen om de zonden meer en meer af te sterven, en in een nieuw godzalig leven voor God te wandelen
- Voelt u wezenlijk aan, waarom we innerlijk zo aan zulke kanttekeningen hechten?

v. A.

Wat betekent de classis voor ons?

**‘Over twee weken komen twee predikanten namens de classis in onze gemeente kerkvisitatie afleggen’.
‘Nu kandidaat tot onze verwondering het beroep naar onze gemeente heeft mogen aannemen, zal hij op... juli classisexamen moeten af leggen’.**

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

Zulke mededelingen kunnen in een kerkbode weleens te lezen zijn. Het valt op dat beide keren de classis ter sprake komt. Wat is de classis eigenlijk? Wat doet een classis? En hebben we als gewoon gemeentelid ook met de classis te maken?

Een classis wordt gevormd door een aantal gemeenten in een bepaalde regio. Binnen ons kerkverband zijn er twaalf classes. Het aantal gemeenten dat ze omvatten varieert van tien tot zestien. Een classis komt in elk geval twee keer per jaar bijeen, of zoveel vaker als nodig is. Een classisvergadering wordt gevormd doordat elke gemeente twee ambtsdragers afvaardigt naar deze vergadering. Dat behoren eigenlijk de predikant en een ouderling te zijn. Als een gemeente geen eigen predikant heeft, zijn het twee ouderlingen. In het uitzonderlijke geval dat een gemeente maar een ouderling heeft, kan ook een diaken afgevaardigd worden.

Wat doet een classis?

Waar toe is een classis? Het is een bredere

vergadering waarin ‘genabuurde’ gemeenten hun gezag samen voegen. Zo behartigt de classis de gezamenlijke zaken van de gemeenten die tot de classis behoren. Bijvoorbeeld beslist de classis erover of een kandidaat echt predikant mag worden. En of een predikant met emeritaat mag gaan. Over zulke belangrijke zaken moet een gemeente niet alleen beslissen. Dat moet gedaan worden door de classis. Zelfs geldt dit wanneer een predikant een beroep aanneemt naar een gemeente in een andere classis. Feitelijk beslist dan ook de classis inzake de overkomst van die predikant. Daarom moet de consulent gevraagd worden een beroepsbrief mede te ondertekenen. Hij doet dit namens de classis. Hij geeft daarmee weer dat de classis, als de beroepen predikant het beroep aanneemt, een aanstaande overkomst wel zal goedkeuren.

Er kunnen zich ook moeilijke zaken voordoen, waar een gemeente, waar een kerkenraad alleen niet goed uitkomt. Dan is het gelukkig dat er een classis is die erover beslist. Dat is dan nodig ook. Stel

dat er binnen een gemeente bezwaren naar voren komen tegen iemand die tot ouderling gekozen is. De kerkenraad vindt de bezwaren niet zwaarwegend genoeg om van bevestiging af te zien. Maar de bezwaarde blijft er sterk bij en verlangt dat zijn bezwaar ter kennis van de classis gebracht wordt. Dan moet de classis een beslissing nemen. En die onpartijdige beslissing heeft geldingskracht. De kerkenraad moet zich onderwerpen aan de beslissing van de classis. Want het gezag van de classis gaat boven dat van de kerkenraad. Wel kan de kerkenraad tegen een beslissing van de classis beroep aantekenen bij de particuliere (regionale) synode.

Elkaar nodig

Van tijd tot tijd, veelal eens per drie jaar, vindt er kerkvisitatie plaats. Dan komen namens de classis twee predikanten een bezoek brengen aan de kerkenraad. Deze visitatoren doen onderzoek of alles naar Bijbelse maatstaven, volgens de belijdenis en naar de kerkorde toe gaat. Zij vragen ook naar de geestelijke vrucht op de prediking. De gemeente moet weten dat deze visitatie plaats zal vinden. Een gemeentelid kan in bepaalde gevallen verzoeken door de visitatoren gehoord te mogen worden.

Een gemeente is een zelfstandige openbaring van het lichaam van Christus. Want het Woord is er en de sacramenten worden er bediend; de ambtelijke leiding is er. Maar een gemeente is niet volstrekt autonoom. Een gemeente leeft samen met andere gemeenten in een kerkverband. Die gemeenten leven met elkaar mee. Ze steunen elkaar en hebben opzicht over elkaar. Zulke wezenlijke Bijbelse zaken krijgen vorm en inhoud door middel van de classis. Soms krijgt een gemeente bijzondere steun vanuit de classis. Als er bijvoorbeeld in een kleine gemeente (tijdelijk) geen ouderlingen zijn die dienst kunnen doen, wordt er vanuit de classis in voorzien dat de zondagse diensten toch door kunnen gaan. Er komt dan een ouderling uit een naburige gemeente namens de classis ambtelijk werk verrichten. Leden van de gemeente hebben elkaar nodig. Dat geldt evenzeer ambtsdragers van verschillende gemeenten. Dat lezen we ook in de Bijbel. Na de eerste zendingsreis ontstond er ernstig verschil van inzicht in de jonge kerk. In Handelingen 15 lezen we dat toen de apostelen en ouderlingen vanuit verschillende gemeenten daarover vergaderden. Zo gaf (en geeft) de Heilige Geest leiding aan de gemeenten.

Namens de classis komen visitatoren onder meer ook vragen naar geestelijke vrucht op de prediking.

Gereformeerde Gemeente Enkhuizen 150 jaar

Op zondag 22 november heeft de Gereformeerde Gemeente te Enkhuizen haar 150-jarig bestaan herdacht. Tijdens de middagdienst sprak ds. G. Heijkamp over Psalm 68:20: 'Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze Zaligheid. Sela'.

J.P. Sinke,
Krabbendijke

Het thema van de preek was: Denken, in dankbaarheid aan de Heere. Daarbij wees hij op:

1. gezegend door de Heere;
2. zalig in de Heere;
3. prijzen van de Heere.

Het ontstaan van de Enkhuizer gemeente gaat terug tot 1865, toen er uit één van de gezelschappen in het Zuiderzeestadje een Kruisgemeente ontstond. Wie de gemeente heeft geïnstitueerd, is niet bekend. Na aanvankelijk in een woonhuis bijeen te zijn gekomen, betreft men al spoedig een verbouwd vispakhuis in de Breedstraat, in de volksmond ook wel "Ansjoviskerkje" genoemd.

In januari 1869 krijgt de gemeente reeds een eigen predikant in de persoon van ds. J.W. van den Broek. Als de Kruisgemeenten en de Christelijke Afscheiden Gemeenten zich in datzelfde jaar op landelijk niveau met elkaar verenigen, houdt ds. Van den Broek zich daarbij afzijdig en blijft hij met zijn gemeente op zichzelf staan. Hij acht de vereniging 'ontijdig, oneerlijk en gevaarlijk'.

In december 1880 verbindt ds. A. Schaafsma Ozn. zich aan de gemeente. Tijdens diens ambtsperiode ontstaat er grote verwarring en dreigt de predikant meermalen te vertrekken naar elders. Op 9 januari 1887 ziet hij zich genoodzaakt zijn bediening neer te leggen.

In oktober 1888 brengt men een beroep uit op oefenaar A. Makkenze te Alkmaar, die dit beroep aanneemt. Enkele weken later vestigt hij zich in Enkhuizen, in het pand Breedstraat 45. Op verzoek van de kerkenraad gaat hij voortaan in het oude ambtsgewaad (mantel, bef en steek) gekleed. Op 9 januari 1889 wordt hij door ds. A. Verheij tot predikant bevestigd. In een brief aan de kerkenraad van Rijssen merkt ds. Verheij over zijn medebroeder op 'dat de gemeente van Enkhuizen met hem een zegen van de Heere heeft ontvangen. (...) Waarlijk, ik zou van hem zeggen: 'Zie, waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is'.

Van 1896 tot 1901 wordt de gemeente gediend door ds. P. van der Heijden. Zijn traktement bedraagt 200 gulden per jaar. Daarnaast is ook de opbrengst van 'de bus' voor de predikant bestemd en mag hij

vrij wonen. In verband met de groei van de gemeente wordt het kerkgebouw in 1900 van een galerij ('de kraak') voorzien.

Als ds. P.M. van Loon in 1903 zijn intrede heeft gedaan, ontstaan er al spoedig problemen over zijn levenswandel. Hoewel de kerkenraad bereid is om na het afleggen van schuldbelijdenis weer met een schone lei te beginnen, gaan de leden daar niet mee akkoord. Met 39 tegen 2 stemmen spreken zij uit 'ds. Van Loon niet langer te begeren'. In de loop van 1905 vertrekt hij naar Lemmer.

In 1909 verbindt ds. G.J. Wolbers uit het Amerikaanse Kalamazoo zich aan de gemeente. Eind 1921 wordt hij echter ernstig ziek. Nadat hij tijdens zijn ziekte nog over 'de zalige en hemelse verwachting' heeft gesproken, overlijdt hij op 11 januari 1922, in de leeftijd van 55 jaar.

Na het overlijden van ds. Wolbers gaan er vooral vrije voorgangers en predikanten van de Federatie van Oud Gereformeerde Gemeenten in de gemeente voor. Na verloop van tijd ontstaat er echter behoefte aan een meer geordend kerkelijk leven en dringen steeds meer leden erop aan zich aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten. Op 13 januari 1932 gaat de classis Amsterdam van de Gereformeerde Gemeenten hiermee akkoord.

In 1963 betreft de gemeente een nieuw kerkgebouw op de hoek van de Van Bleiswijkstraat en het Wegje. Na bijna een halve eeuw vacant te zijn geweest, krijgt men in 1971 weer een eigen predikant in de persoon van ds. M.J. van Gelder. Na hem zijn het ds. A.B. van der Heiden en ds. J. Baaijens die zich aan de gemeente verbinden. Sinds 2007 wordt de gemeente gediend door ds. G. Heijkamp. Onder zijn voorzitterschap worden de gemeenten van Andijk en Enkhuizen op 1 januari 2012 samengevoegd en verhuist men naar de ruim 100 jaar oude Ontmoetingskerk aan de Kloppestraat.

Een jonge moeder over vaccinvrij opgroeien

Ik voel me blij en zo intens gelukkig en dankbaar. Ik sta aan de wieg van onze baby. En ik denk na: Vaccineren, ja of nee?

Een jonge moeder

Wij hoorden in de afgelopen periode regelmatig van de artsen: 'Wat een bijzonder gezonde en sterke baby'. Dit zette mij aan het denken. Zelf ben ik nog heel zwak, maar in de verte voel ik toch al de dreiging van het consultatiebureau. Waarom eigenlijk? Wat is die dreiging dan? Ik ontdek dat ik bang ben en gespannen om daarheen te gaan voor de prikjes die de baby zal krijgen. Zal ik uitstel vragen? Is het verplicht? Wat houdt het precies in? Wat wordt er ingespoten? Ja, dit wil ik wel weten. Zelf ben ik medicus, en zeer kritisch. Ik wil wel overtuigd worden dat het goed is wat ze inspuiten. Iemand zegt tegen mij: 'Jij noemt het 'troep'. Dan is het toch al duidelijk wat je voelt?' Ja - denk ik - maar ik wil mijn gevoel onderbouwen, met goede argumenten. Daarom ben ik informatie gaan zoeken. Ik wil eerlijk vertellen dat ik de Heere heb gebeden, terwijl ik aan de wieg stond: 'Heere, U heeft mij zo'n sterke en gezonde baby gegeven; moet ik daar nu die prikken in laten spuiten?' Ik was nog te zwak om er goed over te kunnen nadenken. Ik vroeg uitstel. Ik had

al gelezen dat het sowieso heel goed is om het zes maanden tot een jaar uit te stellen omdat het immuunsysteem van het kindje niet 'rijp' is, en nog in ontwikkeling is. Weer voelde ik: Zo'n schitterend immuunsysteem heeft God gegeven. 'Wat wilt U, vroeg ik, want het kindje hebben we van U gekregen'. Ondertussen dacht ik erover na, bang dat er geen antwoord, geen duidelijkheid zou komen. Wat dacht ik weer klein over God. Zou Hij niet antwoorden? Het is Zijn schepsel, Zijn gave, aan mijn zorgen toevertrouwd. Zou Hij niet willen leiden als ik het niet weet? Wat was ik weer twijfelmoedig, maar ik heb geleerd: Hij antwoordt op Zijn tijd. En: bij mist niet uitvaren. In mijn zoektocht kwam ik medische informatie tegen die ik nergens kreeg, zelfs niet als ik er om vroeg. Ik las een folder van de NPV. Daarin stonden mooie dingen om over na te denken, maar ik voelde heel duidelijk: het is een persoonlijke kwestie, een ander kan niet voor mij bepalen wat hierin goed is. Toen kwam ik in contact met een moeder die ik voorheen niet kende. Ik vertelde

haar over mijn worsteling en ze zei: 'Dan zul jij het boek van Door Frankema over vaccineren wel een leerzaam boek vinden'. Dat bewuste boek heb ik van a tot z gelezen. En wat was ik tijdens dat lezen, en ook daarna, blij. Wat kwam er een rust. Mijn man en ik hebben dit ervaren als een duidelijk antwoord in onze zoektocht die wij biddend gingen. Het boek van Frankema, "Vaccin vrij opgroeien" (uitg. Lemniscaat, Rotterdam, 2014; ISBN 9789047706052; € 19,95) is enerzijds het ervaringsverhaal van een moeder van twee ongevaccineerde kinderen. Anderzijds biedt het een gestructureerd overzicht van haar zoektocht naar de wetenschappelijke onderbouwing van vaccin-veiligheid. Het is zeer toegankelijk, vanuit het hart en vanuit de praktijk geschreven. Het voorziet ouders van de ontbrekende informatie die nodig is voor het maken van een persoonlijke en verantwoorde vaccinatiekeuze. Ouders die ook met deze materie worstelen, kan ik aanraden om in ieder geval dit boek te lezen. En vervolgens biddend een eigen persoonlijke keuze te maken. Ik kan niet voor u of jou zeggen wat voor u of jou goed is. De keuze is persoonlijk, voor Gods aangezicht en samen als ouders met elkaar. Maar doe in elk geval niet iets omdat de groep iets wel of niet doet, of dat een ander iets zegt. Neem de verantwoordelijkheid voor uzelf en ...bewust!

Doe in elk geval niet iets omdat de groep iets wel of niet doet, of dat een ander iets zegt. Neem de verantwoordelijkheid voor uzelf en ...bewust!

Dit boek was voor mij persoonlijk een middel dat God mij bracht. In het lezen ervoer ik blijdschap en rust. Het bracht mij kennis en inzicht over deze materie. Het boek liet me ook zien dat wij met al onze vermeende kennis en kunde zo vaak in de leugen leven. Veel dingen die ik in het boek lees, vind ik terug in de Bijbel: dat onze goede God dit alles zo voor ons bedacht heeft! Dank aan Hem. Veel waardering voor Door Frankema die zo'n gedegen onderzoek op papier heeft gezet. En met de wens en bede dat zij ook ziet dat onze grote en heerlijke God zo ingenieus het immuunsysteem heeft geschapen. Hem zij alle lof en eer tot in eeuwigheid.

Het merg van het Evangelie [9]

J.H. Madern,
Bergambacht

Na de behandeling van de 'wet der werken' en de 'wet des geloofs' bespreekt Fisher in hoofdstuk 3 van de "Marrow" de 'wet van Christus'.

Nomista vraagt: 'Ik verzoek u, mijnheer, om nu verder te gaan door met ons over de wet van Christus te spreken. En laat ons dan eerst horen wat die wet is'. Evangelista antwoordt: 'De wet van Christus is ten aanzien van het wezen en de inhoud één en dezelfde wet als de wet der werken of het verbond der werken'. Fisher leert hier tegen de antinomianen (Crisp) dat de wet ook voor Gods kinderen 'gebiedend, eisend, verbiedend, bestraffend, de zonde veroordelend' is (woorden van Boston). Maar tegelijkertijd leert hij tegen de neonomianen (Baxter) dat er in het Nieuwe Testament geen sprake is van een 'nieuwe wet'. De wet is één en dezelfde, zowel in het werkverbond als in het genadeverbond.

Ik voor u

De wet geldt ieder mens en eist altijd gehoorzaamheid. De wet vervloekt de overtreder (Gal. 3:10). Een onbekeerde is onder de vloekende wet van het verbroken werkverbond. Maar Gods kinderen zijn in de wedergeboorte overgegaan in het genadeverbond en vormen één geestelijk lichaam met hun Verbondshoofd Christus. Zij zijn onder Zijn wet. Hij gehoorzaamde de wet door ze te doen en Hij gehoorzaamde ook door te lijden en te sterven. Zo verlost Hij Zijn Kerk van hun schuld en verwierf Hij voor hen het eeuwige leven.

Christus' verdiensten worden aan Zijn kinderen uit louter genade toegerekend. Dit betekent echter niet dat God zorgeloze mensen maakt, integendeel! Walter Marshall heeft in zijn boek "De verborgenheit van Evangelische heiligmaking" verklaard hoe Gods kinderen het geestelijke leven uit Christus ontvangen. Hij leert tegen Baxter dat de heiligmaking heilsordelijk volgt op de rechtvaardigmaking. Beide weldaden horen onlosmakelijk bij elkaar en zijn door Christus voor Zijn Kerk verdiend. Comrie vertaalde dit boek in 1739 en noemde het 'goud waard'.

Het recht der wet

Door Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid herstelde Christus het 'recht der wet'. In deel 6 van deze serie overdachten we dat. De wet geeft op gehoorzaamheid het eeuwige leven (kanttekening 14 bij Rom. 8:4) maar eist op overtreding de dood. Nu is die wet door Adams ongehoorzaamheid 'krachteloos' geworden. Die wet kan het leven niet meer geven, omdat de mens schuldig staat aan de wet. Christus herstelde door Zijn Borgwerk dit 'recht der wet' en daarom spreekt de Bijbel over de 'wet van Christus' (Gal. 6:2).

Hebben Gods kinderen dan in zichzelf weer een vermogen om te wet te doen? Nee, zij blijven in zichzelf arme zondaren die zon-

der Christus niets kunnen doen. De oude mens in Gods kinderen moet sterven en dat werkt een hartelijk leedwezen in hun hart (HC, Zondag 33). De wet ontdekt hun zonden en met hun schuld buigen ze in het gebed onder God en smeken om verzoening en vernieuwing. Zo wordt het gebod biddende betracht (Psalm 119). En wanneer ze opnieuw vergeving ontvangen, is er in hun ziel een hartelijke vreugde in God door Christus (HC, Zondag 33) en begeren ze weer heilig voor Hem te leven. Paulus schrijft het als volgt: 'Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou', Gal.2:19. Zie de verhandeling van Ralph Erskine over deze tekst.

De wet heerst niet meer

We lezen in Romeinen 7:1: '...dat de wet heerst over den mens, zo langen tijd als hij leeft?' Paulus gebruikt het voorbeeld van een huwelijk. De vrouw is door het huwelijk verbonden aan de man. Wanneer ze een ander trouwt terwijl haar man leeft, pleegt ze overspel. Maar 'indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans' en mag ze hertrouwen. We kunnen de ingeschapen wet in Adam vergelijken met een geestelijk huwelijk. De wet heerst over de mens. Adam (de mens) is aan de wet verbonden 'zo langen tijd als hij leeft'. Hij moet dus sterven om vrij van de wet te zijn. Maar sterven is eeuwig verloren. En nu het wonder! Christus kwam als de Wetgever onder de wet (Gal. 4:4) en is een vloek der wet geworden. Hij stierf en in Zijn dood stierf ook Zijn Kerk: 'Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens Anderen'.

Dat nieuwe leven vindt zijn oorsprong in Christus' opstanding uit de dood. Fisher behandelde de wet uitgebreid in het tweede deel van "The Marrow" (uitgave 1649). (wordt vervolgd)

N.a.v. "Het merg van het Evangelie; met aantekeningen van Thomas Boston", Edward Fisher, uitg. Brevier, Kampen, ISBN 978 949 158 3667, 428 blz.; € 39,90.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Arnhem: ds. W. Harinck te Moerkapelle;
Te Bodegraven: ds. B. Labee te Veenendaal;
Te Leiderdorp:
ds. R.A.M. Visser te Terneuzen;

Te Markham (Canada):
ds. W. Harinck te Moerkapelle;
Te Nijkerk:
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Ooltgensplaat:
ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht;

Te Rotterdam-Alexanderpolder:
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

BEVESTIGING/INTREDE DS. S. MALJAARS TE MELISKERKE

Op woensdag 3 februari zal ds. S. Maljaars bevestigd worden als herder en leraar van onze gemeente. Deze dienst, die om 14.30 uur begint, zal geleid worden door onze consulent, ds. J.M.D. de Heer. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in ons kerkgebouw, Valkenburgstraat 25. Kerkenraad Geref. Gemeente Meliskerke

Berichten

UITNODIGING WINTERCONFERENTIE STUDERENDEN

Alle studenten aan universiteiten en HBO-instellingen zijn vrijdag 22 januari 2016 van harte welkom op de winterconferentie van de Werkgroep voor studenten van de Gereformeerde Gemeenten.

De conferentie begint met een maaltijd. Ds. A. Moerkerken verzorgt hierna een lezing over het thema "Het vergezicht van Daniël". Na de pauze volgt er een bespreking in groepen. Aansluitend kunnen jullie je vragen voorleggen aan de inleider.

Plaats: Driestar Educatief, Burg. Jamessingel 2, Gouda.

Tijd: inloop vanaf 17.15 uur; opening: 17.45 uur; maaltijd: 18.00 uur; aanvang lezing: 19.00 uur; sluiting om ca. 21.45 uur.

Kosten: € 10,- (graag **vooraf** overmaken op IBAN: NL27RABO0322429994 t.n.v. Stude-
renden Ger. Gem. o.v.v. voor- en achternaam. Voor nadere informatie verwijzen we je naar de website www.werkgroepstudenten.nl. Meld je uiterlijk maandag 18 januari 2016 aan bij het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, e-mail: werkgroepstudenten@cbgg.nl Vermeld daarbij je naam, adres, studieplaats, of je HBO- of WO-student bent en in welk jaar je bent gestart met je studie.

KERSTMIDDAG MEFIBOSETH TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Kerstmiddag Mefiboseth op zaterdag 19 december, aanvang 14.30 uur, in de kerk van

de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Gies-
sendam, Buitendams 118.

Programma: o.a. zingen, muziek en versjes opzeggen, kerstvertelling door student H.E.P. Fortuyn.

ZIN-IN: EEN AVOND OVER HET GELOOF

Op zaterdag 12 december staat onze laatste avond van dit jaar op het programma. De laatste persoon die we gaan ontmoeten in Amersfoort is Alexander Comrie. Dhr. C. Bregman gaat met ons nadenken over wat het geloof is en hoe dat naar voren komt in het boek van Comrie: 'Het ABC des geloofs'. Alle 21+ers van harte welkom! Kijk op onze website of facebookpagina voor meer informatie.

Aanvang: 19.30 uur. Kosten: € 5,- p.p.
Locatie: Hoornbeek College Amersfoort, Utrechtseweg 230

ZANGBIJEENKOMSTEN

Goes

Kerstzangavond, i.s.m. de Zeeuwse afdelingen van Helpende Handen, op woensdag 16 december, aanvang: 19.30 uur, in de Maranathakerk te Goes aan de Bergweg, m.m.v. het chr. samengesteld mannenkoor Zeeland en het Sebanjakoor (bewoners van woonlocatie Sebanja – Siloah). Naast koorzang is er ook samenzang met als organist Martin Weststrate. Opening en sluiting door dhr. C. van den Bovenkamp te Waarde.

Goes

Kerstzangavond op zaterdag 19 december, aanvang: 19.30 uur, in de Sionkerk van de Geref. Gemeente te Goes, m.m.v. mannenkoor De Lofzang, jeugdkoor Jong Asaf, gemengd koor Asaf, muziekgroep van de jeugdvereniging en enkele instrumentalisten.

Gouda

Kerstzamenzangavond op zaterdag 19 december, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b, m.m.v. gemengd koor Sursum Corda, muziekgroep, jeugdkoor Jong Sursum Corda en enkele instrumentalisten. Opening, meditatie en sluiting door ouderling P. Kooijman. Collecte t.b.v. Bijzondere Noden.

's-Gravenzande

Kerstzangavond (met samenzang) op vrijdag 11 december, aanvang: 19.30 uur, in de Westerkerk te 's-Gravenzande, Obrechtlaan 21, m.m.v. het gemengd koor Soli Deo Gloria, kinderkoor, en muziekgroep Tehillim. Meditatie door ds. G.J. van Aalst. Collecte voor Deputaatschap Bijzondere Noden.

Hasselt

Zangavond (met samenzang) op vrijdag 11 december, aanvang: 20.00 uur, in de Stephanuskerk te Hasselt, m.m.v. mannenkoor Jeduthun uit Amersfoort en mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden. Leiding: dhr. J. Beens.

Moerkapelle

Kerstzangavond op vrijdag 18 december, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Moerkapelle, m.m.v. gemengd

koor Asaf, jeugdkoor Asarela en enkele instrumentalisten.

Rotterdam

Middag- en avondconcert op maandag 28 december, aanvang: resp. 14.30 en 16.30 uur, in de Doelen te Rotterdam.

Middagconcert: leiding en meditatie: ds. J.W. Verweij. Medewerkenden: kinderkooren en het Hollands jongerenkoor.

Avondconcert: leiding en meditatie: ds. A. T. Huijser. Medewerkenden: het Hollands jongerenkoor, het groot samengesteld mannenkoor (Elim, Deo Juvante, Nederlands mannenkoor), een tweetal solisten en een strijkorkest.

Tijdens beide concerten collecte t.b.v. jeugdbond Geref. Gemeenten.

U kunt de kaartjes reserveren via www.dedoelen.nl.

Sliedrecht

Kerstzangavond op zaterdag 12 december, aanvang: 19.30 uur, in de Boazzkerk te Sliedrecht, Rondo 325, met medewerking van

o.a. kinderkoor Harpe Davids uit Hardinxveld-Giessendam, jongerenkoor Con Forza uit Poederrijen en enkele instrumentalisten. Leiding: ds. A.T. Huijser. Collecte t.b.v. actie Kaukasus van het RD.

Tilburg

Kerstzangavond op zaterdag 19 december, aanvang: 19.30 uur, in de St. Jozefkerk in Tilburg, Heuvelring 112, m.m.v. de gemengde koren Asaf uit Moerkapelle, Eben-Haëzer uit Scheveningen en het mannenkoor Datheen uit Leiderdorp. Leiding: evangelist H.J. van den Boogaart. Collecte voor de evangelisatiepost Tilburg.

Parkeergelegenheid: achter de kerk in de Tivoligarage.

Werkendam

Koor- en samenzangavond op zaterdag 19 december, aanvang: 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Werkendam, Sigmondstraat 47, m.m.v. mannenkoor Door Eendracht Verbonden, jeugdkoor Asaf, jongerenkoor Cantilena en enkele instrumen-

talisten. Leiding: dhr. B. Agteresch, die ook een appelwoord zal verzorgen. Collecte voor Dovenzorg.

Zeist

Kerstzangavond op zaterdag 19 december, aanvang: 19.30 uur, in de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente van Zeist, Joubertlaan 5 (hoek Bergweg), m.m.v. de gemengde koren Opent uwe mond uit Scherpenzeel, Sursum Corda en jeugdkoor de Rehobothzangers. Opening en meditatie door ds. J.J. van Eekveld; sluiting door diaken A. v.d. Berg.

Zoetermeer

Kerstzangavond op vrijdag 18 december, aanvang: 20.00 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Zoetermeer, m.m.v. mannenkoor Ethan uit Yerseke en Pieter Heykoop als organist.

Meditatie door ds. G.W.S. Mulder.

Collecte voor stichting vrienden van de Matthew Henry. Zie voor meer informatie over deze stichting:

<http://www.vriendenvandemaththewhenry.nl>

Presentatie Levend Woord, dagboek bij de Bijbel

Woensdag 18 november 2015 presenteerde Helpende Handen het dagboek 'Levend Woord'. Het is geschreven voor jongeren. Door de vaste structuur van de stukjes en de uitleg van beeldspraak in de Bijbel, is dit dagboek geschikt voor jongeren met autisme.

Hendrik-Jan Colijn, directeur Helpende Handen, opende de avond met het lezen van Psalm 1. Hij legde kort een aantal voorbeelden uit deze psalm uit. Voor veel mensen is de betekenis van de Bijbelse beeldspraak duidelijk, maar niet voor iedereen. Vervolgens vertelde hij waarom Helpende Handen het dagboek Levend Woord heeft uitgegeven: Helpende Handen krijgt regelmatig vragen over de godsdienstige opvoeding van kinderen en jongeren met autisme. Met het dagboek *Levend Woord* hoopt Helpende Handen hierin een stapje gezet te hebben.

Presentatie

Inge van Hell, consulent lotgenotencontact en eindredacteur van het dagboek, ontving het eerste exemplaar. Ook Sharon Heger (medesamensteller) en Hans Versloot (uitgeverij Den Hertog) kregen een exemplaar van het dagboek uit handen van Hendrik-Jan Colijn. Inge van Hell gaf haar dagboek symbolisch door aan Willeke Lobbezoo en Sharon Heger gaf haar dagboek symbolisch door aan K. van Vliet.

Gesprek

Aansluitend aan de dagboekpresentatie, waarin Inge van Hell het proces van totstandkoming besprak en het belang van aandacht voor het thema 'autisme en geloven' benoemde, werd een gesprek gehouden tussen ds. M. Joosse, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Hendrik-Ido-Ambacht, en Koen van Lankveld. Tijdens dit gesprek werd aan de hand van voorbeelden duidelijk gemaakt hoe jongeren met autisme de Bijbelse boodschap lezen en opvatten. Ook het onderwerp catechisatie voor jongeren met autisme kwam in het gesprek aan de orde.

Groepsbespreking

In de groepsbespreking gingen de aanwezigen met elkaar in gesprek over een casus van een jongere met autisme die vragen heeft over 'hoe geloof je als je autisme hebt?' en over de vragen die er kunnen zijn bij jongeren met autisme en hun ouders.

Kerkdiensten

ZONDAG 13 DECEMBER 2015

Aagtekerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.30 uur ds. W. Harinck; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Apeldoorn 15.30 uur ds. A. Verschuure; Arnhem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur (H.A.) ds. J. van Rijswijk; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Beekbergen 19.00 uur ds. K. Boeder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Borssele 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dinteloord 18.30 uur stud. M.H. Schot; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 19.00 uur ds. L. Terlouw; Eindhoven 10.30 en 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Enter 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 16.30 uur ds. J.S. van der Net; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hoofddorp 16.30 uur ds. J. Driessen; Hoogvliet 15.00 uur ds. W.J. Karels; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezelinge 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van

Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Melissant 10.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. G.J. Baan; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 15.30 uur stud. W. Mouw; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Nieuw-Beijerland 9.30 uur (H.A.) ds. A. Vermeij en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur stud. W. Mouw; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nieuwe-Tonge 10.00 en 15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. C. Sonneveld; Oosterland 10.00 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur stud. M.H. Schot; Opheusden (in Ger. Gem. in Ned.) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Oud-dorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poederloijen 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Mijnders en 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. A. Schot; Spijkenisse 10.00 uur ds. J. Driessen en 14.30 uur ds. G. Pater; Sprang-Capelle 15.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labeë; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds.

D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckevelde; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Zwolle 15.00 uur ds. P. Melis.

DINSDAG 15 DECEMBER 2015

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.30 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J. Schipper; Uddel 19.30 uur ds. B.J. van Boven.

WOENSDAG 16 DECEMBER 2015

De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hilversum 19.45 uur ds. L. Blok; Hoofddorp 19.45 uur ds. D. de Wit; Hoogeveen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Kortgene 19.30 uur ds. S. Maljaars; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Schot; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oosterend 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Opheusden (in Ger. Gem. in Ned.) 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. M. Mondria; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Eckevelde; Zwolle 19.30 uur ds. G. Pater.

DONDERDAG 17 DECEMBER 2015

Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Middelburg-Centrum 13.30 uur (huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer; Oostvoorne 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Ouddorp 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. van Belzen.

VRIJDAG 18 DECEMBER 2015

Beekbergen 14.00 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Kampen 16.00 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Scherpenzeel 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Sliedrecht 13.30 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser; Vlaardingen 18.30 uur (huw.bev.) ds. H. Brons.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 13 DECEMBER 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Met droefheid geeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Rheden kennis van het plotseling overlijden haar zijn geliefde ambtsbroeder

Izak Johannis van den Nieuwendijk

op de leeftijd van 70 jaar.

Vanaf augustus 2000 mocht hij de gemeente in getrouwheid, bescheidenheid en bewogenheid dienen in het ambt van diaken.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen alsook de hele gemeente. De Heere Zelf schenke ons een opmerzaam hart.

Namens de kerkenraad, Ds. F. Mulder, preses
G. de Waard, scriba

Rheden, 3 december 2015

Het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg van de Gereformeerde Gemeenten heeft met droefheid en verslagenheid kennis genomen van het onverwachts overlijden van zijn mededeputaat, de heer

I.J. van de Nieuwendijk

Met de hem geschonken gaven heeft hij een gewaardeerde bijdrage mogen leveren aan de taakvervulling van ons deputaatschap op het vlak van diaconaat en zorg. De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit smartelijke verlies en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens het deputaatschap, ds. G. Heijkamp, voorzitter
J. Bonhof, secretaris

Lelystad, 3 december 2015

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Krimpen aan den IJssel heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van zijn oud diaken, de heer

M. de Vries

Van 1971-1982 heeft hij de gemeente getrouw gediend als diaken.

De Heere ondersteune en vertrooste mevrouw De Vries en verdere familie in dit grote verlies en Hij heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, Ds. C. van Ruitenburg, preses
M.D. Weijers, scriba

Krimpen aan den IJssel, 30 november 2015

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Oostkapelle heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van de vrouw van haar oud-predikant

Mevrouw J. Harinck-Snoep

Wij denken met dankbaarheid terug aan haar liefdevolle arbeid als predikantsvrouw in onze gemeente.

De Heere gedenke en vertrooste ds. Harinck, zijn (schoon)kinderen en (achter-)kleinkinderen met dit verlies en Hij zij hen goed en nabij.

Namens de kerkenraad, D. Blok, voorzitter
P.A. Bolle, scriba

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Per 01-12-15 is mw. Van den Noort verhuisd. Het nieuwe adres is:
Zorgcentrum d'Amandelhof,
Fluiterlaan 52 k32,
2903 RL Capelle aan den IJssel.
Tel. 010-4510496

**Winslow: Dagb. Morgengedachten
à € 19,95. Na 31-12 € 24,95.**

**Titus Klose: Wilde jager
Th. v/d Groe: Schadelijk misbruik
Samen van € 7,45 voor € 5,50**

**Boekhandel-uitgeverij
van Wijngaarden**
Vliegersvelderlaan 15
3771 XE Barneveld
Tel. 0342-417335

Begrafenisonderneming *De Jongh*
H. de Jongh - D.D.E. Melleste - M.K. Ligthart - A.J. van Lieburg

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 6412740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683838

Begrafenisverzorging Schutte-Versteeg uit Papendrecht en A.G. Boer uit Nieuw-Lekkerland zijn door ons overgenomen.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Psychosociale Hulp H.I. Ambacht
www.jeugdpraktijkambacht.nl
06 - 34 28 32 83

**Te huur: woning in buitengebied
tussen Scherpenzeel en Veenendaal**
Woning is geschikt voor echtpaar of voor 2 alleenstaande dames/heren.
Info: 06-19007625.

Kerstzangavonden

rondom onze evangelisatieposten

12
dec.

Merksem | St. Jozefkerk, Hoek Heidelaan/Bredabaan
Chr. Gem. Zangvereniging ASAF. Duivlands Mannenkoor. Jongerenkoor Hananja.
Diverse dirigenten en organisten + instrumentalist.
Algehele leiding en meditatie: ev. A. van Setten. Aanvang 19.45 uur.

16
dec.

Amsterdam | Noorderkerk, Noordermarkt 48
Urker mannenkoor 'Hallelujah'. Appelwoord ev. J. Krijgsman.
Aanvang 19.30 uur. Kerk open vanaf 19.00 uur. Toegang vrij.
Collecte voor evangelisatiepost Bij Simon de Looier.

19
dec.

Tilburg | St. Jozefkerk, Heuvelring 122
Gemengd koor Asaf Moerkapelle, gemengd koor
Eben-Haëzer Scheveningen en Mannenkoor Datheen
Leiderdorp. Algehele leiding ev. H.J. van den Boogaart.
Aanvang 19.45 uur.

23
dec.

Leeuwarden Grote Kerk, Bredeplaats 4
Noordermannenkoor uit Rijssen. Meditatie:
Ds. J. IJsselstein en ev. S. de Visser. Beeldschermen
aanwezig. Aanvang 20.00 uur.

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Wij zoeken woningruilers voor de zomervakantie 2016. Wij bieden een ruime woning, 5 min. van bos en heide, **Ermelo, Veluwe.** lkleijer@klikSAFE.nl

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

**ROEMEENSE PANFLUITEN,
BLOKFLUITEN, MUZIEKSTAN-
DAARDS EN NOG VEEL MEER!**

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Vakantiewoning "Haus Irmgard"

Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn. 25 slaapplaatsen,
onderverdeeld in div. appartementen.
www.hausirmgard.nl
0049-67653799946

Te huur in Barneveld: riante instapklare bungalow met veel privacy.

Voor maximaal 5 personen.
Ligging dichtbij centrum, kerk en bos.
Prijs n.o.t.k. (vrij vanaf febr. 2016).
Voor inlichtingen: 0342-413279.

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
Orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 36 52

www.stolkorgels.nl

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

Pieter Heykoop 40 jaar organist

D.V. za. 2 januari 2016 - 19.30 uur

**Laurenskerk - Rotterdam
Samenzang & Improvisaties**

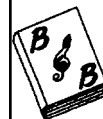
Kerk verwarmd!

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernehmungtreur.nl
info@begrafenisondernehmungtreur.nl

Begrafenisondernehmung Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520
www.boekhandelvanderboom.nl

HUIB RUIJGROK

ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

**Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:**

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de
Gereformeerde Gemeenten in
Nederland biedt de SHG zorg
die aansluit bij uw manier van
leven. Bijbelse normen en
waarden vormen daarin de basis
voor uw en onze
dagelijks levenshouding en
mediagebruik.

Kraamzorg

Bel 0187 - 489173
b.g.g. 0342 - 492155
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg

Bel 0166 - 652605
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Comfortabele vrijstaande woning in Wolphaartsdijk aan het Veerse Meer

bouwjaar 1980, inhoud ca. 465 m³, grondopp. ca. 700 m²

L-vormige woonkamer, open keuken, inpandige garage en opstallen in de grote siertuin met fruitbomen. Verdieping: 4 slaapkamers, badkamer, bergkast en cv ruimte, dubbele beglazing.

Prachtig en rustig gelegen. Voorzieningen als kerk, school en winkels zijn alle in het karakteristieke dorpje Wolphaartsdijk te vinden.

Keurig onderhouden, klaar voor bewoning.

Vraagprijs zeer aantrekkelijk 259.500,- k.k.

Info: 06-21402784

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatische levensovertuiging

Kiezen voor een vertrouwde en beschermde omgeving

Ontdek wat wij voor u kunnen betekenen op cedrah.nl.

Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00, mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

STRESS
ONZEKERHEID
ROUW
AUTISME
HUWELIJK
VERLIES
OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

ABCconsults
psychosociale hulpverlening & advies

Albert Bronkhorst
06 108 355 95
www.abconsults.nl

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandelversprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

Voor Verantwoorde Boeken!

www.derooboeken.nl

078-6124081

WILVORST
Ambtskostuums
Klein Kleding Sliedrecht

STICHTING VRIENDEN VAN
de Matthew Henry

"Verstaat gij ook hetgeen gij leest?"

U kent de Matthew Henry als eenvoudig en pastoraal getoonzet. Help mee de rijke inhoud van deze Bijbelverklaring ook voor de miljoenen christenen in Indonesië toegankelijk te maken, in hun eigen taal.

Steun het vertaalproject met uw gift!
IBAN NL68 RABO 0143 0706 30

info@vriendenvandemathewhenry.nl
www.vriendenvandemathewhenry.nl

Hét boek dat helpt bij moeilijke ethische vragen

Wat is goed? geeft informatie en uitleg over prenataal onderzoek, IVF, vaccineren, orgaandonatie, reanimeren, palliatieve zorg, sedatie en andere medisch-ethische vragen.

Verkrijgbaar via
www.npvzorg.nl/watisgoed
of via de boekhandel.

voor maar
€15,-

Geb. 124 blz.
13,50

ds. G. Hoogerland

WEER WONEN NAAR ZIJN RAAD

Zeven preken over het werk van Nehémia in het herbouwde Jeruzalem.

Nehémia is een biddende man. Hij is ook een bewaarde leider. Te midden van alle tegenstand gaat hij met vaste gang voort in de mogendheid van zijn Zender en door de kracht van het geloof. In deze preken wordt Nehémia's tijd en werk getekend. Daarin ligt lering voor de kerk van vandaag, te midden van de verscheurdheid. Waar mogelijk zijn lijnen getrokken naar het dagelijks leven van alle hoorders. Lessen liggen er in voor Gods levende Sion. Nehémia wordt getekend als een type van Christus. Onder andere als voorbidder voor zijn volk, als bouwver van de Godstad, als strijder voor zijn Sion en als beschermer van de Kerk.

De opbrengst van dit boek is bestemd voor de uitbreiding van het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Stolwijk.

Te bestellen bij:

Dhr. A.C. Speksnijder
Kievit 7, 2861 SR Bergambacht
Tel.: (0182) 353298
mail: actcom.ggstolwijk@kliksafe.nl

Prijs is exclusief verzendkosten

Helpende Handen is de vereniging langdurige zorg van de Gereformeerde Gemeenten voor reformatorische mensen met een beperking. Helpende Handen ondersteunt mensen met een beperking bij het innemen van hun plaats in gezin, kerk en samenleving.

helpende
handen staat
naast je

In verband met toenemende werkzaamheden zoekt Helpende Handen een

Consulent

Helpende Handen zoekt een medewerker

- met een afgeronde hbo-opleiding
- die betrokken is bij mensen met een beperking
- die kennis en inzicht heeft in ontwikkelingen in maatschappij en kerk
- die onafhankelijk kan denken en zelfstandig kan werken
- die bereid is af en toe 's avonds en op zaterdag te werken

Wat biedt Helpende Handen

- een 32-36-urige werkweek
- salariering volgens cao Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening, schaal 8
- goede secundaire arbeidsvoorwaarden

Reageren

Meer informatie: Hendrik-Jan Colijn, directeur 0348 48 99 70 of www.helpendehanden.nl/vacature. Sollicitaties met cv kunnen tot 31 december 2015 verzonden worden naar Helpende Handen, t.a.v. H.J. Colijn, Postbus 404, 3440 AK Woerden of hj.colijn@helpendehanden.nl.

 helpendehanden.nl/vacature

WINTER SALE
bij Klein Kleding
Sliedrecht - Zierikzee
www.KleinKleding.nl

Agathos

- Nette hulp bij het huishouden voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met autisme?
- Weer een gezellige gezinsmaaltijd?
- Hulp bij het douchen voor uw moeder door een bekwaame verzorgende?
- Mantelzorgondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777

www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

RST
Zorgverleners

Verpleging & Verzorging

“Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen”

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is een **vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl
of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

Om Sions Wil

KADOTIP KERSTVERHALEN

€4,95

Uw zaligheid zien
Verhalen rondom Kerst
Geesje Vogelaar-van Mourik e.a.
ISBN: 978-94-91586-49-1

€4,95

Hij komt, Hij komt!
Kerstverhalen voor jong en oud
José Kwakkel e.a.
ISBN: 978-94-91586-44-6

€4,95

Maak u op, word verlicht
Kerstverhalen voor kinderen.
Maarten Brand e.a.
ISBN 978-94-91586-32-3

€4,95

Reddend licht
Verhalen voor Kerst en Pasen
Ada Schouten - Verrips e.a.
ISBN: 978-94-91586-80-4

UITGEVERIJ OM SIONS WIL | ALBLASSERDAM | T. 078 - 693 00 83 | WWW.OMSIONSWIL.NL

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
 Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
 Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en),
 Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek
 (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen),
 Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
 078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
 Bezoek onze website voor meer informatie,
 de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
 Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

HUDSON TAYLOR
 Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Opa Zhang zoekt een helper

De kerk in China groeit. De Hudson Taylor Stichting ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

Help mee. Steun ons!
 NL56 RABO 0347 3760 29

www.hudson-taylor.nl

Wie zorgt er voor Linly?

Linly uit Malawi is negen. Elke dag zorgt ze voor haar broertjes. Samen met haar moeder, een weduwe zonder werk. Te vaak gaat ze 's avonds met honger naar bed. Wilt u zorgen voor kinderen als Linly? Geef voor voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbels) onderwijs.

MAAK UW BIJDRAGE OVER OP IBAN NL74 RABO 0335 3074 50
 t.n.v. Stéphanos, Hendrik Ido Ambacht

ANBI

Stéphanos
www.stephanos.nl

Presentatie? Bel 06 - 301 671 72 of mail naar voortlichting@stephanos.nl

Wij bevelen het werk van Stéphanos van harte aan!

Ds. C. van den Berg, ds. A.A. Brugge, ds. D.J. Budding, ds. G. Clements, ds. A.A. Egas, ds. L. Groenberg, ds. A. den Hartog, ds. J. IJsselstein, ds. L.M. Jongejan, ds. J. Joppe, ds. M. Klaassen, ds. G. van Manen, ds. L.W. van der Meij, ds. G.R. Procee, ds. A. Schot, dhr. D.J. Schouten, mr. C.G. van der Staaij, ds. K. Visser, ds. W. van Vlastuin en ds. H. Zweistra

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Te huur gevraagd: i.v.m. mijn benoeming per 1 januari 2016 op de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap ben ik (vrouw, 23 jaar) op zoek naar **woonruimte in de omgeving van Apeldoorn.**
 Reacties naar: 06-18707457.

J. vr. 36 jr. **zoekt** i.v.m. werk **met spoed woonruimte in de regio Geldermalsen/Waardenburg/Haften.** Max. huurprijs € 500,00.
 Tel. 06-13170788.

Colofon

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie

ds. G.J. van Aalst,
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 tel. 0186-576990, fax 0186-575105
 e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteurs: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties
 ds. C. Neele,
 Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
 tel. 010-5017707
 e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
 Kloosplantsoen 131,
 2985 SC Ridderkerk,
 tel. 0180-420865, fax 0180-423583
 E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:
 Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 postbus 608, 3440 AP Woerden,
 tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
 e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop,
 postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
 e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm. Familieberichten € 0,40 per mm. Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 postbus 608, 3440 AP Woerden,
 tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
 e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
 IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 26,- per jaar + extra portokosten. Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
 St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
 e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Zijn Adam en Eva tegelijk geschapen?

In Genesis 1:27 lezen we: 'En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld Gods schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen'. Toch lees ik pas in Genesis 2 over de schepping van Eva. Is het zo dat hoofdstuk 2 een verdere uitleg is, of zijn Adam en Eva tegelijk geschapen?

Adam eerst

Het antwoord op deze vraag vinden we letterlijk in Gods onfeilbaar Woord: 'Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva' (2 Timótheüs 1:13). Beiden zijn wel geschapen op dezelfde zesde scheppingsdag, maar niet tegelijk. Het tweede hoofdstuk van de Bijbel is inderdaad een nadere uitleg -met meer details- van het eerste. Adam is eerst gemaakt uit het 'stof der aarde'. Zijn Schepper bracht alle dieren, mannetjes en vrouwtjes, bij deze volmaakte mens om een naam te krijgen. Maar de mens was alleen. Dan lezen we hoe de Heere de eerste vrouw maakte: uit een rib van Adam, terwijl hij sliep. Daarmee is de Bijbelse scheppingsorde gegeven. Een Joodse verklaring luidt: 'Ik zal haar niet scheppen uit het hoofd van Adam, opdat ze haar hoofd niet te trots omhoog zal heffen; evenmin uit het oog, opdat ze er niet mee koketteert; evenmin uit het oor, opdat ze geen luister-vink zal zijn; evenmin uit de mond, opdat ze niet teveel zal praten; evenmin uit het hart, opdat ze niet te jaloers zal zijn; evenmin uit de hand, opdat ze niet te hebzuchtig zal zijn; evenmin uit de voet, opdat ze niet

teveel op pad zal zijn; maar uit een verborgen deel (een rib) van het lichaam van Adam, opdat ze bescheiden zal zijn.'

Schijnbare tegenstrijdigheid

Er zijn soms lezers die menen in de eerste twee hoofdstukken van Genesis een tegenstrijdigheid aan te treffen. Soms denkt men zelfs aan twee verschillende scheppingsverhalen... Maar we mogen niet meegaan met deze Schriftkritiek. Onze Nederlandse Geloofsbelijdenis schrijft: 'Wij belijden dat dit Woord Gods niet is gezonden noch voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben [het] gesproken, gelijk de heilige Petrus zegt. Daarna heeft God, door een bijzondere zorg, die Hij voor ons en onze zaligheid draagt, Zijn knechten de profeten en apostelen geboden Zijn geopenbaarde woord bij geschrift te stellen...' (artikel 3a). In Genesis 1 wordt de schepping in chronologische volgorde verteld. Met Genesis 2 krijgen we 'nader verhaal van de schepping des mensen naar lichaam en ziel' (opschrift van de kanttekenaren, boven dit hoofdstuk).

Paradijsbloem

God schiep man(nelijk) en vrouw(elijk). Met Zijn hand bracht Hij Adam en Manninne (later Eva genoemd) samen. We spreken bij een Bijbels huwelijk weleens over een bloem uit het Paradijs. Door de zonde is ook de heerlijkheid van deze 'bloem' aangestast. Toch verwijst het formulier 'om de huwelijke staat voor de gemeente van Christus te bevestigen' naar Christus en Zijn bruidskerk: '...Desgelijks zult gij, vrouw, weten hoe gij u naar het Woord Gods houden zult jegens uw man. Gij zult uw wettige man liefhebben, eren en vrezen, ook hem gehoorzaam zijn in alle dingen die recht en billijk zijn, als uw heer; gelijkerwijs het lichaam aan het hoofd, en de gemeente aan Christus onderdanig is. Gij zult geen heerschappij gebruiken over uw man, maar stil zijn. Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva, Adam tot hulpe...'

Paradijsbloem

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'.

Graag wel wat geduld, er liggen inmiddels ruim vijftig (!) vragen te wachten.